

Foto: Leo Erken.

Lezen met plezier in het vmbo - dat is het motto van Bazar, een leesbevorderingspakket voor de vier leerjaren van het vmbo. Het pakket bestaat uit

meer dan dertig modules met veel verschillende soorten activiteiten: de leerlingen lezen boeken, schrijven gedichten, tekenen hun eigen strips, maken een video-

projecten voor het vmbo die ontwikkeld zijn door docenten, bibliotheekmedewerkers en ontwikkelaars bij educatieve instellingen.

Bazar biedt variatie in vorm en inhoud

film op basis van een boekfragment, bezoeken bioscoop en theater, interviewen een schrijver, enzovoorts. De modules zijn gebaseerd op bestaande

Een nieuwe impuls voor het fictie-onderwijs in het vmbo

Kees Broekhof

‘Ik ben blij dat ik eindelijk eens wat anders kan met mijn fictie-onderwijs’, zegt Thora Fernhout, docente en Bazar-coördinator aan het Arnhemse Mozaïek College waar het project in het schooljaar 2001-2002 proefdraait. ‘Ik had voorheen iedere week een leesuur, maar dit is natuurlijk veel stimulerender voor de leerlingen. We hebben pas geleden in de derde klas het poëzieproject Zo gedacht, zo gedicht afgerond. Daar zag ik best tegenop, maar het viel honderd procent mee. De leerlingen moesten een gedicht bij een foto schrijven en dat sloeg erg aan. Als je van zo’n grote stoere knul dan een heel teder gedicht over baby’tjes krijgt, sta je wel even verrast te kijken.’ Mevrouw Fernhout is ook goed te spre-

ken over de andere modules die zij heeft gedaan met haar klassen: De Jonge Jury, Echt gebeurd (waar gebeurde verhalen), Je eigen strip maken, Spanning en avontuur (spannende verhalen), de film The Truman Show en de theatervoorstelling Vers Bloed. ‘We kijken nu nog uit naar het bezoek van schrijver Wim Daniels. We zijn al druk bezig met de voorbereidingen, zodat we straks aan het einde van het schooljaar een mooie afsluiting van Bazar krijgen.’

Niet vrijblijvend

Werken met Bazar is geen vrijblijvende aangelegenheid. Scholen die kiezen voor dit project stellen om te beginnen

een coördinator aan die de invoering op school coördineert en die de contacten onderhoudt met de buitenschoolse instellingen die bij de uitvoering van sommige modules betrokken zijn: de bibliotheek, Stichting Filmeducatie Nederland, de regionale steunfunctie kunsteducatie en de stichting Schrijvers, School en Samenleving.

Bovendien maakt de school, afhankelijk van de keuzes die zij maakt binnen het pakket, lessen vrij voor leesbevordering. Kiest de school uitsluitend voor de modules die het basispakket vormen, dan betekent dat, dat er een lesuur per twee weken met Bazar gewerkt wordt. Het basispakket bestaat uit de volgende typen modules: lezen rond thema's, poëzie, film, theater en non-fictie. Dit programma keert ieder leerjaar terug, met ieder jaar een andere invulling. Voor een brugklas kan die invulling er als volgt uitzien:

- Ik zoek een vriend m/v (5 lessen boeken lezen over liefde en vriendschap)
- Doe Maar Dicht Maar (4 lessen waarin leerlingen zelf gedichten schrijven)
- Film: De tasjesdief (voorbereidende les, filmvoorstelling, nabesprekingsles)
- Theatervoorstelling (keuze afhankelijk van aanbod, een les voorbereiding, voorstelling, een les nabespreking)
- Tijdschriften in de Klas (6 lessen waarin leerlingen werken met een pakket recente tijdschriften).

Daarnaast brengen alle brugklassen een bezoek aan de openbare bibliotheek (de module Bibliospel); de leerlingen moeten immers ook weten waar ze terecht kunnen voor leuke boeken.

Een school die meer wil, kan naast de basismodules nog kiezen uit modules rond strips, vertellen, schrijversbezoek en diverse leesactiviteiten in de verlengde schooldag. Het pakket bevat voldoende materiaal om iedere week een uur aan leesbevordering te doen. Alleen voor de vierde klas is het aanbod wat beperkter, omdat het lesprogramma in dat jaar korter is en omdat docenten en leerlingen zich dan meer concentreren op het eindexamen.

Uitgangspunten

Drie uitgangspunten hebben bij de samenstelling van het Bazar-pakket centraal gestaan. Ten eerste houdt het pakket rekening met de kenmerken van de doelgroep: het sluit wat betreft de onderwerpen aan bij de leef- en ervaringswereld van de leerlingen, het maakt gebruik van korte, laagdrempelige teksten, korte opdrachten en gevarieerde werkvormen, het schenkt aandacht aan de bibliotheek en het houdt rekening, bijvoorbeeld bij de keuze van auteurs en verhalen, met culturele diversiteit.

Ten tweede is bij de samenstelling rekening gehouden met kenmerken van het vmbo-onderwijs: het sluit aan bij het examenprogramma fictie, het is thematisch gestructureerd, het bestaat uit kant-en-klare materialen met duidelijke lesbeschrijvingen en het biedt mogelijkheden voor samenwerking met andere vakken, zoals culturele en kunstzinnige vorming (ckv), drama en tekenen.

Ten derde sluit Bazar aan bij ontwikkelingen in het beleid. Dat betekent dat bij de invoering van Bazar geprobeerd wordt het project een plaats te geven in het taalbeleid of cultuurbeleid van de school en de gemeente.

Bazar en ckv

Uit het bovenstaande blijkt wel dat Bazar raakvlakken heeft met ckv. Het bekijken van een bioscoopfilm, het bijwonen van een theatervoorstelling, het bezoeken van een museum of galerie, het zelf verfilmen van een boekfragment zijn activiteiten die goed bij het vak ckv ondergebracht kunnen worden. Een voordeel daarvan is dat het lesprogramma Nederlands minder belast wordt. Een ander voordeel is, dat een deel van de kosten van deze activiteiten betaald kunnen worden uit de ckv-vouchers van de leerlingen.

Evaluatie

Scholen op acht locaties in Nederland zijn dit schooljaar betrokken bij de proefinvoering van de experimentele versie van Bazar. De ervaringen worden geëvalueerd door interviews en vragenlijsten af te nemen bij docenten, coördinatoren en andere betrokkenen. Uit de voorlopige resultaten blijkt dat de meeste docenten tevreden zijn over de structuur van het pakket, de docentenhandleiding en de werkvormen. Ook vinden de meeste docenten het leerlingmateriaal duidelijk, aansprekend en voldoende in omvang. Anderzijds vinden veel docenten het moeilijk het lesmateriaal in de gestelde tijd te behandelen; er is bijna altijd meer tijd nodig dan voorzien. Sommigen vinden bovendien het losbladige systeem onhandig, evenals het vele kopieerwerk dat dit met zich meebrengt. Ten slotte blijkt dat sommige modules nog te moeilijk zijn, met name voor de wat zwakkere leerlingen. Niettemin heeft driekwart van de docenten de indruk dat de leerlingen met plezier aan het project werken. Aan de hand van de evaluatiegegevens worden de modules bijgesteld. Het is de bedoeling dat het definitieve pakket in november op de markt komt. ■

Bazar Nieuws is een nieuwsbrief met informatie over de voortgang van Bazar. Een gratis exemplaar kan worden aangevraagd bij Sardes, Postbus 2357, 3500 GJ Utrecht, telefoon 030 - 2326200 bazar@sardes.nl.